

Rolf Lindelöf
Februari 2011

Idrottsminnen från 1950-talet. Gossis framgångsrika friidrottare

Startade tidigt

Skolungdomens årliga friidrottstävlingar på Stockholms Stadion startade redan i början på förra seklet, nämligen år 1912. Tävlingarna kallades även kort och gott för "SkolSM" och var arrangerat för landets läroverk. Läroverken plockade ut sina bästa idrottselever i friidrott, som sedan fick resa till Stockholm och Stadion för att tävla. Vi var indelade i olika åldersklasser (C,B och A) från 16 år och uppåt.

Parallellt med friidrottstävlingarna på Stadion så genomfördes motsvarande tävlingar i simning på Forsgrenska Badet.

"Kungens Kanna"

Det fanns under många år ett vandringspris som kallades "Kungens Kanna", och som efter varje års tävling tilldelades det mest framgångsrika läroverket. Men av någon outgrundlig anledning så delades denna pokal inte under de tre år som här beskrivs, 1956-1958. Äran att utses till Årets bästa läroverk var ändå mycket stor, bland såväl den vinnande skolans tävlande elever som för deras gymnastiklärare.

Denna pokal ska inte förväxlas med "Kronprinsens pokal" som sedan 1914 delades ut till bästa fotbollslag bland landets läroverk. Gossis blev svenska skolmästare i fotboll år 1950, och erövrade då denna åtråvärda pokal.

Intresse och stöd för Gossis idrottsutövande

Vi som var elever vid Gossis på 1950-talet hade inte nått våra goda framgångar inom olika sporter om inte skolans ledning hade stöttat vårt utövande. Hela vägen från rektorn till våra gymnastiklärare så fanns en gedigen support för skolans idrottsutövande i såväl individuella som lagsporter. Med våra framgångar på olika stora tävlingar, så blev vi som

utövare väl kända av de allra flesta av skolans elever. Det märker man än idag, 50 år senare. När man träffar gamla skolkamrater i olika sammanhang så har ens namn ofta fallit ur minnet, men vilken idrott man utövade, det minnet finns ofta kvar. Verkligen trevligt för oss gamla idrottsutövare.

Av oss som ägnade sig åt friidrott så hade de flesta sin hemvist i Helsingborgs I.S. Göta. Där var vi väl omhändertagna på alla sätt av legendaren Åke "Källe" Ternberg. Han månade om alla ungdomar i föreningen, men särskilt om oss som tävlade i friidrott för Gossis.

Läroverkets store hövding i ämnet "Gymnastik med lek och idrott" var gymnastikläraren Helge Prawitz. Men i egenskap av att vara kapten i reserven, så blev det Kapten Prawitz när man tilltalade honom, eller talade om honom. Det hände ofta på den tiden att man bar med sig sin militära titel, oaktat vilket annat yrke man hade valt. Men i gymnastik låg det tydligen särskilt väl till att vara kapten. Hans ledarskap kom väl till pass för sina "trupper" i gymnastik, och som ledare för den idrottstrupp som reste till Skol SM i Stockholm. Han fick ständigt god hjälp av vaktmästare Gunnar Lundén, som vigt en stor del av sitt liv åt skolans olika idrotter.

Helsingborgs Läroverks Idrottsförening

Som ett litet bevis för att Gossis var mycket aktiv inom många sporter, och också fick skolans stöd, är just den idrottsförening som fanns organiserad och bestod av ett antal sektioner. Föreningen hade följande sektioner i olika idrotter: Badminton, Fäktning, Gymnastik, Orientering, Simning, Vintersport, Bordtennis och Friidrott. I sektionen för Friidrott satt bland andra undertecknad med, tillsammans med ett par andra sprinterkamrater som Christer Andersson och Lennart Nilsson.

Ser man på alla dessa idrotter som aktivt utövades under 1950-talet, så var det en imponerad bredd som skolan kunde visa upp.

Stort äventyr - stor spänning

Det är kanske idag lite svårt att föreställa sig hur stort det var att både bli uttagen till idrottslaget, och att sedan få åka till huvudstaden Stockholm att tävla. De flesta av oss hade som 16-åringar i mitten på 1950-talet aldrig rest så långt bort från Helsingborg. Och dessutom få äran att tävla

på Stockholms Stadion. Denna välkända idrottens högborg i Sverige. Oj - det var stort så det förslog. Här nedan är Gossis trupp som gav sig iväg till Stockholm år 1956. Vi på bilden representerade idrotterna friidrott och simning.

Gossis lag till skolSM 1956. Kapten Helge Prawits och vaktmästare Gunnar Lundén

Väl framme i Stockholm och på Stadion, så imponerades man av denna enorma idrottsborg. Vi löpare gick genast in och kände på löparbanorna. Hur fast var kolstybben? Skulle man få bra fäste? Hur var kurvorna på kortsidorna?

Så kom tävlandet igång, som skulle vara under hela helgen. Efter alla inledande försöken under lördagen, så kom då söndagen för semifinaler - och finaler.

Så blev Gossis Årets bästa läroverk 1956

Gossis var representerat i flera grenar och fick ett antal första, andra och tredje placeringar. Vi blev svenska mästare i grenarna spjut, diskus, kula, och stafett 4x80 m. Men deltog även och fick pris i längdhopp, stavhopp och 80 m löpning.

Våra sammantagna resultat i antal guld-, silver- och bronsmedaljer innebar att Gossis från Helsingborg blev Årets bästa läroverk år 1956. En seger med en bred poängmarginal. Därmed vann vi formellt också "Kungens Kanna", som tyvärr inte delades ut just ut detta år. Anledningen var att Skolidrottsförbundet jubilerade, och därmed blev våra Nordiska grannländer inbjudna att delta. Så på grund av det utländska deltagandet beslöt man att inte dela ut kannan. Tyvärr - när Gossis blev segrande läroverk året 1956.

Bilden nedan visar de stolta svenska mästarna från Gossis 1956.

Svenska skolmästare 1956
Raimo Tunberg, Jan Lantau, Hans Erik Hansson
Christer Andersson, Rolf Lindelöf, Ants Kiivimägi, Lennart Nilsson

Svenska rekord

Raimo Thunberg slog rekord i spjut detta år. Undertecknad hade slutsträckan i stafettlaget 4x80 m och kunde löpa i mål på ny svensk rekordtid, 36,6 sekunder. Ett rekord som troligen överlevde hela 18 års tävlande på SkolSM. Här nedan syns stafettlaget i aktion i finalen. Det blev en ganska överlägsen seger.

Nedan finns också ett foto av stafettlaget, omklädda och poserade på Stadions innerplan.

SkolSM 1956. Stafett 4x80m. Nytt svenskt rekord 36,6 s
Lennart Nilsson växlar till Rolf Lindelöf (längst till höger)

Svenska skolmästare 1956 på 4x80 m
Christer Andersson, Rolf Lindelöf, Lennart Nilsson, Ants Kiivimägi

Före hemresan så for Gossis friidrottslag vidare norrut, för att efter helgens finaler på Stadion möta Sigtuna Humanistisks Läroverk. Enligt pressreferat vann vi "en ren utklassningsseger". Just nu står Helsingborgs unga friidrotts generation mycket stark".

Det här blev en trevlig avstickare på hemvägen för att möta skolans jubel.

SkolSM 1957 och -58

Det ska i sammanhanget nämnas att årligen så arrangerade Gossis skolmästerskap i friidrott på Olympia, plus att vi deltog i Skånes Skolidrottsförbunds tävlingar på Malmö stadion. Året 1956 så "sopade vi mattan" med övriga skolor, enligt sportartiklar i dagspressen.

I SkolSM 1957 hade vi inte samma framgång, utan blev tredje bästa skola. Men tog dock bland annat hem andraplatserna i längdhopp, diskus och stafett. Och en fjärdeplats på 100 m löpning.

Sista året som undertecknad deltog i dessa fina tävlingar på Stadion var året 1958. Då tog Gossis hem två guld-, sex silver- och en bronsmedalj.

När man i efterhand studerar resultatlistorna från dessa år, så kan man som kuriosa nämna att den sedermera så välkände Bosse Parnevik fanns med som segrare i grenen 110 m häck.

En högtidlig och storslagen prisutdelning

Heder åt arrangörerna för Skolungdomens hösttävlingar för deras högtidliga och trevliga avslutande prisutdelning. Den var organiserad som en stor bal i Blå Hallen i Stadshuset. Och i programmet ingick att första- till tredjepristagarna fick ta emot sina priser uppe på den kända avsatsen på den vackra stentrappan i hallen. Applåder och fanfarer! Alla kan väl lätt förstå med vilken känsla av andäktighet och stolthet som man klev upp och tog emot sitt pris.

Som framgår ovan så hade Gossis under slutet på 1950-talet ett nästan historiskt bra team i friidrott. Själv fortsatte jag som sprinter på sträckan 80 m, och i nästa åldersklass blev det 100 m. Under de ovan refererade

åren 1956 till 1958 även som ständig slutman i stafettlaget.

Varje år när vi kom hem till Gossis efter tävlandet på Stockholms Stadion så visade kamraterna en stor uppskattning av våra insatser.

Allt detta känns nu som ganska avlägset i tiden, vilket det ju också är. Mer än 50 år! Men de känslor man hade som medlem i Gossis idrottslag och som tävlande på SkolSM, samma känslor kan man vid en sådan här återblick nästan förnimma än idag.

Rolf Lindelöf

Student 60